

ARCHEOLOGIENOTA

BEVEREN – CONGOKEN 2017

BUREAUONDERZOEK

ERFPUNT – CEL ONDERZOEK

RAPPORTEN VAN ERF PUNT – CEL ONDERZOEK 24 – DEEL 1

RAPPORTEN VAN ERFPUNT – CEL ONDERZOEK 24 – DEEL 1

OPDRACHTGEVER

Gemeente Beveren, Stationsstraat 2, 9120 Beveren

PROJECT

Beveren – Congoken 2017

PROJECTCODE AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED
2017A210

UITVOERDER PROJECT

Erfpunt – cel Onderzoek
OE/ERK/Archeoloog/2016/00101
Regentiestraat 63
9100 Sint-Niklaas

AUTEURS

Thierry Van Neste, Marjolijn De Puydt

WETENSCHAPPELIJKE BEGELEIDING

Erfpunt – cel Beheer

© Erfpunt – cel Onderzoek, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Erfpunt.

Erfpunt aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ISSN 0778-3841

Erfpunt - cel Onderzoek

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

Tel +32 (0)3 778 87 59

onderzoek@erfpunt.be

www.erfpunt.be

www.facebook.com/Erfpunt

<https://sketchfab.com/archeologischdienstwaasland>

1. BESCHRIJVING VAN DE UITGEVOERDE WERKEN

1.1. VERANTWOORDING

Tussen de Onze-Lieve-Vrouwstraat en de Pastoor Steenssensstraat te Beveren zal de gemeente Beveren een nieuwe verkaveling uitvoeren. In het kader van de geplande werkzaamheden is een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem (bureauonderzoek) verplicht.

Dit onderzoek werd uitgevoerd door de cel Onderzoek van Erfpunt. Het verslag van resultaten werd opgesteld door Thierry Van Neste en Marjolijn De Puydt.

1.2. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

PROJECTCODE

2017A210

WETTELIJK DEPOT

ISSN 0778-3841

BETROKKEN ACTOREN

Erkende archeoloog: Erfpunt (OE/ERK/Archeoloog/2016/00101)

Veldwerkleider: Thierry Van Neste

Assistent-archeoloog: Marjolijn De Puydt

NAAM OPDRACHTGEVER:

Gemeente Beveren, Stationsstraat 2, 9120 Beveren

VINDPLAATSNAAM:

Beveren – Congoken 2017 (BE CG 17)

PROVINCIE:

Oost-Vlaanderen

GEMEENTE:

Beveren

DEELGEMEENTE:

Beveren

PLAATS:

Congoken

TOPONIEM:

Congoken, De Bijl

COÖRDINATEN (LAMBERT '72):

Noord: 210970,413400 m

Oost: 141083,502700 m

Zuid: 210817,660000 m

West: 140917,724800 m

KADASTRALE GEGEVENS:

Beveren, Afdeling 3, Sectie C, percelen 705D3, 705T2, 709K, 710F, 710G

Kadasterplan: zie § 2.2.1.1

TOPOGRAFISCHE LIGGING:

Zie § 0

BEGINDATUM:

2 februari 2017

EINDDATUM:

14 maart 2017

RELEVANTE TERMEN UIT DE INVENTARIS ONROEREND ERFGOED

Typologie: niet van toepassing

Datering: Onbepaald, 20ste eeuw, 21ste eeuw

Stijlen: niet van toepassing

Culturen: niet van toepassing

Materiaal: niet van toepassing

Soort: niet van toepassing

Gebeurtenis: bureauonderzoek

VERSTOORDE ZONES

Binnen het projectgebied is sprake van twee zones waarvan de mate van verstoring gekend is.

Het betreft het fietspad dat het projectgebied doorsnijdt en het voormalige Chirolokaal aan de zuidelijke rand. Het fietspad zorgde voor een matige verstoring met een diepte van ± 36 cm. De impact van het Chirolokaal was groter, aangezien dit gebouw deels onderkelderd was en de fundering ± 60 cm diep ging.

In het noordoosten is een weg aanwezig. De aard van de verstoring kon echter niet met zekerheid vastgesteld worden.

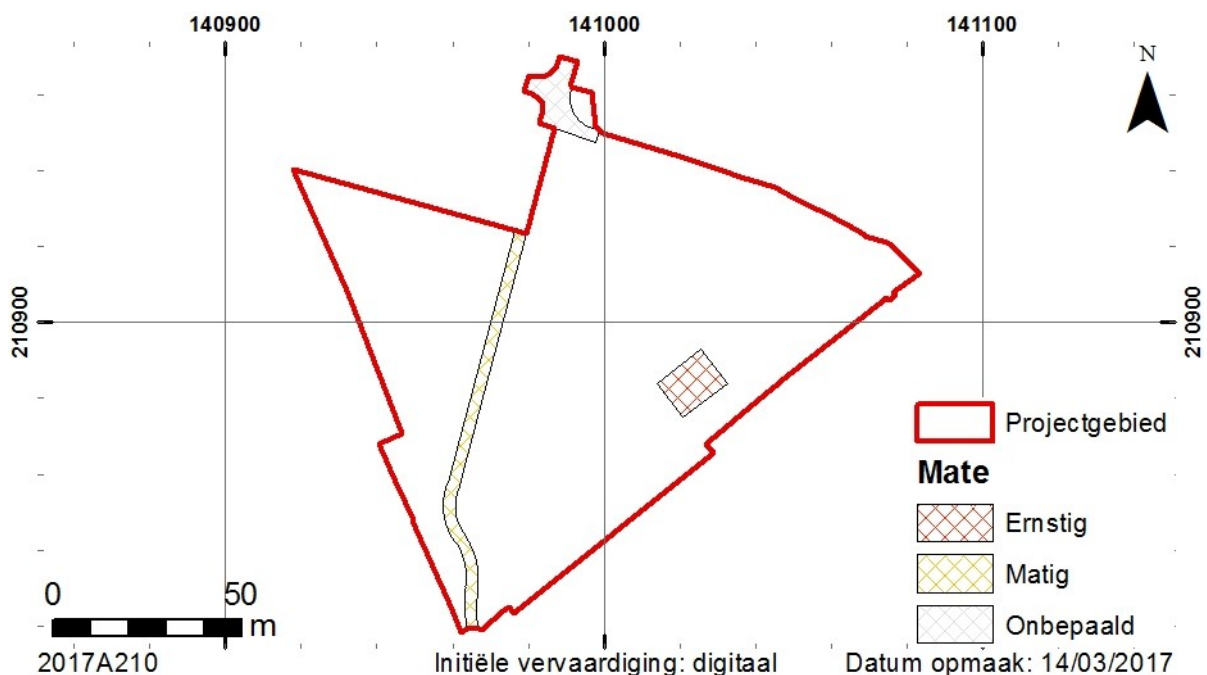

Fig. 1. Overzicht van de verstoorde zones.

1.3. ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Binnen het projectgebied werd nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. De resultaten van archeologisch onderzoek in de nabije omgeving zullen worden besproken in §2.2.3.

1.4. OMSCHRIJVING VAN DE ONDERZOEKSOPDRACHT

1.4.1. Vraagstelling

De totale oppervlakte van het gebied waarvoor een verkavelingvergunning zal worden aangevraagd bedraagt 11392,12 m².

Artikel 5.4.2. van het decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 stelt dat het bij *aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones, liggen* verplicht is om een bekrachtigde archeologienota zoals vermeld in artikel 5.4.8 van datzelfde decreet toe te voegen aan een verkavelingvergunning.

In het kader van het bureauonderzoek:

- Wordt het plangebied afgebakend en beschreven;
- Worden reeds verstoorde en reeds onderzochte zones in kaart gebracht;
- Worden de gekende aardkundige en ecologische kenmerken geïnventariseerd;
- Worden de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren geïnventariseerd en ingeschat;
- Wordt een beschrijving gemaakt van de geplande werken waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingvergunning wordt aangevraagd, de uitvoeringswijze van deze werken en de potentiële impact ervan op het bodemarchief.

Om de eventuele archeologische waarde van het onderzochte gebied in te schatten, wordt informatie verzameld over minstens volgende aspecten, op basis van alle relevante bronnen:

1. De bewoningsgeschiedenis;
2. De landschapshistoriek;
3. De topografie;
4. De geologie;
5. Het bodemgebruik;
6. De vegetatie;
7. De aanwezige erfgoedwaarden;

8. De historische ingrepen.

De resultaten van de analyses worden op plannen weergegeven. De resultaten van deze studies moeten toelaten een gemotiveerd advies te formuleren of er al dan niet verder archeologisch vooronderzoek moet uitgevoerd worden, inclusief de methodiek daarvoor.

1.4.2. Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek werden geen randvoorwaarden voorzien.

1.4.3. Geplande werken en bodemingrepen

De huidige open zone aan het Congoken zal verkaveld worden. Het gebied zal ingedeeld worden in 20 loten. Hierbij worden 18 loten ten zuidoosten van het fietspad voorzien voor eengezinswoningen. Lot 19 zal ingericht worden als openbare ruimte met een wadi en enkele speelheuvels en vervolledigd de ruimte tussen de woningen en het fietspad.

Ten noordwesten van het huidige fietspad wordt een projectzone voor een meergezinswoning (lot 20) voorzien.

Het bestaande fietspad dat de verkaveling doorkruist zal samen met de flankerende bomen behouden blijven.

1.5. WERKWIJZE EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

Voor het bureauonderzoek werd informatie verzameld aangaande de historische, landschappelijke en archeologische kennis van de ruime omgeving van het projectgebied. Voor de historische data werden verschillende literatuurbronnen geraadpleegd. Daarnaast werden verschillende historische kaarten gebruikt. Deze werden verkregen via de Web Map Service (WMS) voor ArcGIS van het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen (AGIV), ArcGIS online, de “Erfgoedbank Waasland”¹ en het portaal “Cartesius”², een samenwerking tussen het Nationaal Geografisch Instituut, de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief en het Koninklijk Museum van Midden-Afrika. De verkregen kaarten werden indien nodig bewerkt, georeferereerd en gebruikt als laag in een GIS-omgeving. Ook de landschappelijke achtergrond van het projectgebied werd in GIS onderzocht. Hierbij werd gebruik gemaakt van gegevens die bekomen werden via de Web Map Service en de downloadcatalogus van het AGIV³. De archeologische gegevens werden hoofdzakelijk bekomen via de cel Beheer van Erfpunt. Daarnaast werden de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) en de desbetreffende onderzoeksrapporten geraadpleegd.

Op basis van de verkregen gegevens werd een inschatting gemaakt van het potentieel op kennisvermeerdering en de al dan niet te nemen maatregelen die hier het gevolg van zijn.

In de loop van dit onderzoek diende niet afgeweken te worden van de Code Goede Praktijk en werden geen externe specialisten geraadpleegd. Wetenschappelijk advies werd verkregen bij de cel Beheer van Erfpunt.

Dit rapport schets het algemene kader van het onderzoek en bevat de neerslag van de onderzoeksresultaten. Een kopie ervan wordt in digitale vorm aangeleverd aan de gemeente Beveren, het agentschap Onroerend Erfgoed en Erfpunt – cel Beheer.

¹ <http://www.waaserfgoed.be>

² www.cartesius.be

³ <https://download.agiv.be/Catalogus>

2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. BESCHRIJVING EN MOTIVERING VAN METHODEN

Voor het assessment van het projectgebied werden de bepalingen in hoofdstukken 7 en 12 van de Code Goede Praktijk gevolgd. In eerste instantie werd het projectgebied afgebakend en beschreven. Dit gebeurde in ArcGIS door middel van de digitale kadasterplannen, de bodembedekkingkaart en de inventaris van het landschappelijk en bouwkundig erfgoed. De aardkundige en ecologische kenmerken werden geïnventariseerd aan de hand van geologische en bodemkundige kaarten. Gekende archeologische en historische waarden en indicatoren werden geïnventariseerd aan de hand van gegevens van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), de inventaris van het bouwkundig erfgoed en een literatuurstudie. Aan de hand van historische kaarten en luchtfoto's werd de recentere geschiedenis onderzocht. Op basis hiervan kon worden vastgesteld dat het gaat om een zone met lage densiteit aan bebouwing in het verleden.

Niet-gegeorefereerde beelden werden gegeorefereerd op basis van herkenningpunten. Vrijwel steeds werd hierbij gebruik gemaakt van een eerstegraads polynomiale vergelijking. Voor de visualisatie van de verschillende kaartlagen werd steeds rekening gehouden met de gebruiksschaal en de resolutie van de desbetreffende kaartlaag.

Bij al deze onderzoeken werd rekening gehouden met gegevens die betrekking hadden op het projectgebied, alsook de onmiddellijke tot nabije omgeving.

2.2. ASSESSMENT VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

2.2.1. Situering van het projectgebied

2.2.1.1. Algemene situering

Het projectgebied is gelegen te Beveren (Oost-Vlaanderen). Het is gelegen tussen de Onze-Lieve-Vrouwstraat en de Pastoor Steenssensstraat en is toegankelijk via Congoken en Maalderij.

Het projectgebied is kadastraal gekend onder Beveren, Afdeling 3, Sectie C, percelen 705D3, 705T2, 709K, 710F, 710G

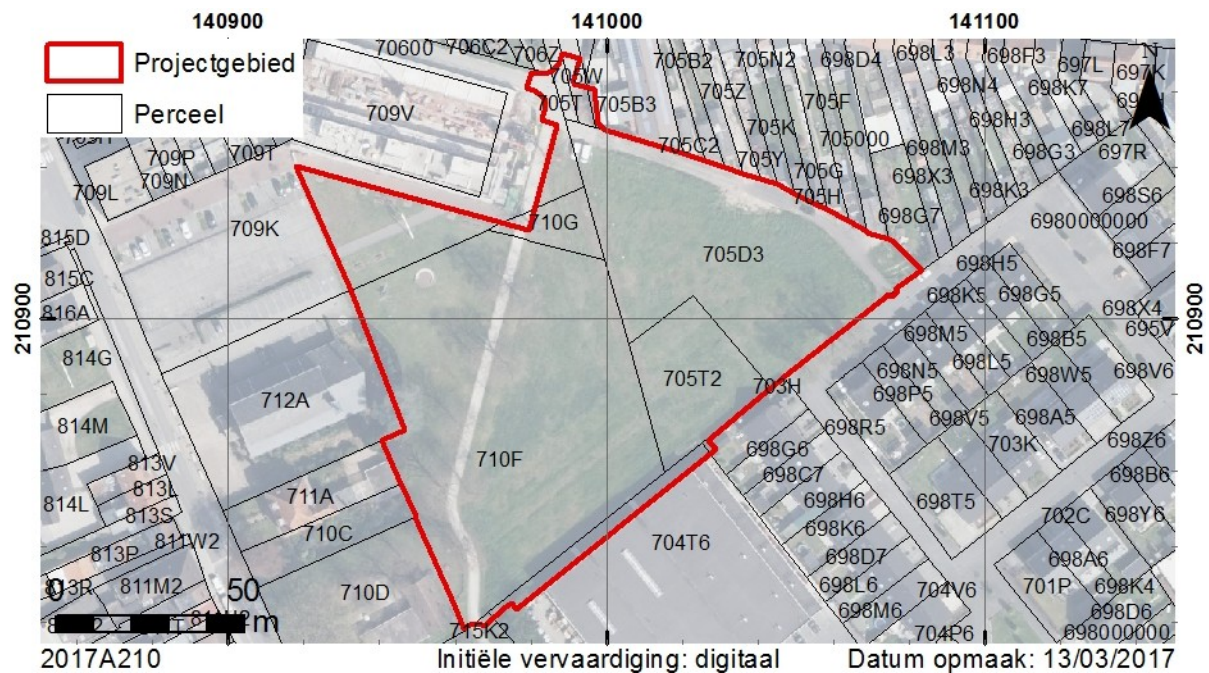

Fig. 5. Situering op het kadaster (GDI-Vlaanderen 2017a).

Op de bodembedekkingkaart wordt het grootste deel van het projectgebied aangeduid als onbebouwd. Er zijn ook kleine zones aangeduid als “bomen”, “gras, struiken” en “gebouwen”. Deze situatie komt niet meer overeen met de werkelijkheid, aangezien de bomen reeds geveld werden. Momenteel is het projectgebied ingenomen door een grasveld.

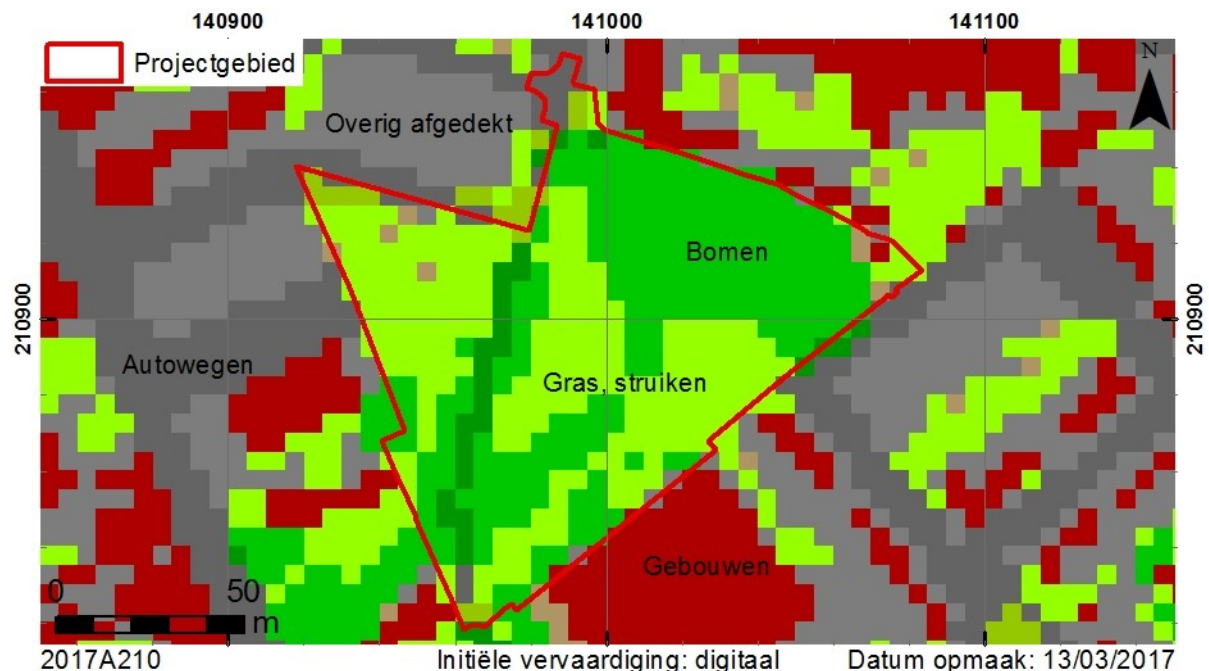

Fig. 6. Situering op de bodembedekkingkaart (AGIV WMS).

2.2.1.2. Topografische en hydrografische situering

Op topografisch vlak bevindt het projectgebied zich op de rug van de Wase Cuesta, aan de rand van de zandrug waar het grootste deel van de gemeente Beveren op gelegen is. Het reliëf binnen het projectgebied is relatief vlak en schommelt tussen 11,02 en 11,90 m TAW.

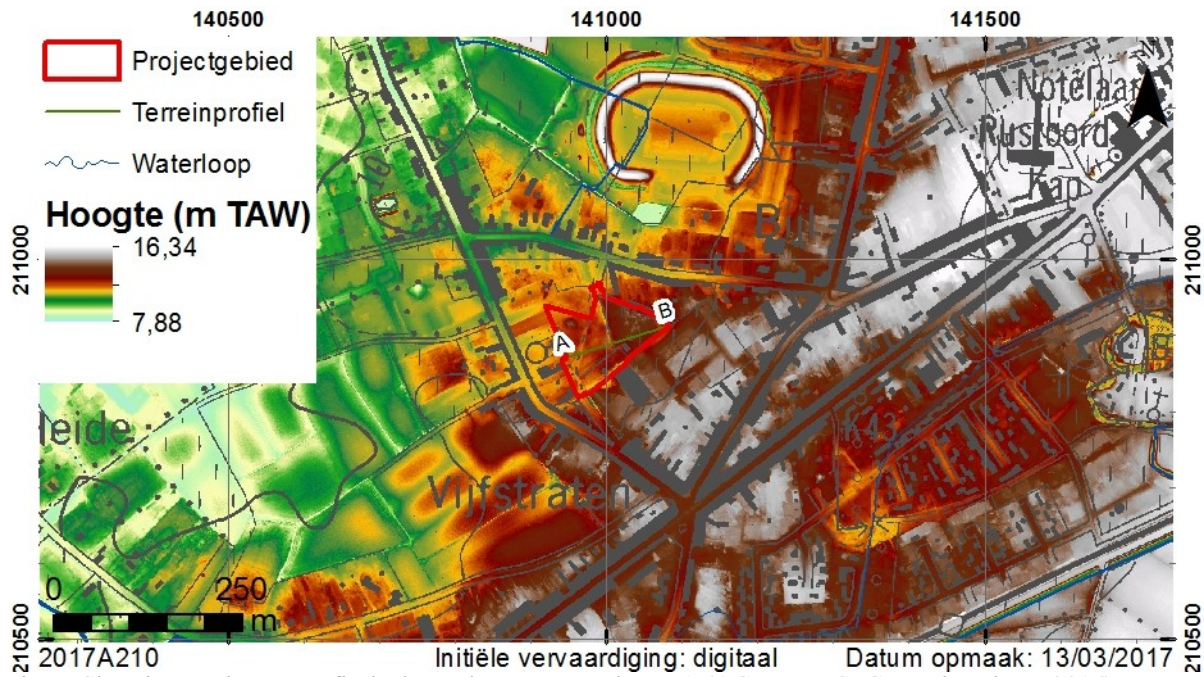

Fig. 7. Situering op de topografische kaart, het DHM en de VHA (AGIV WMS; GDI-Vlaanderen 2016).

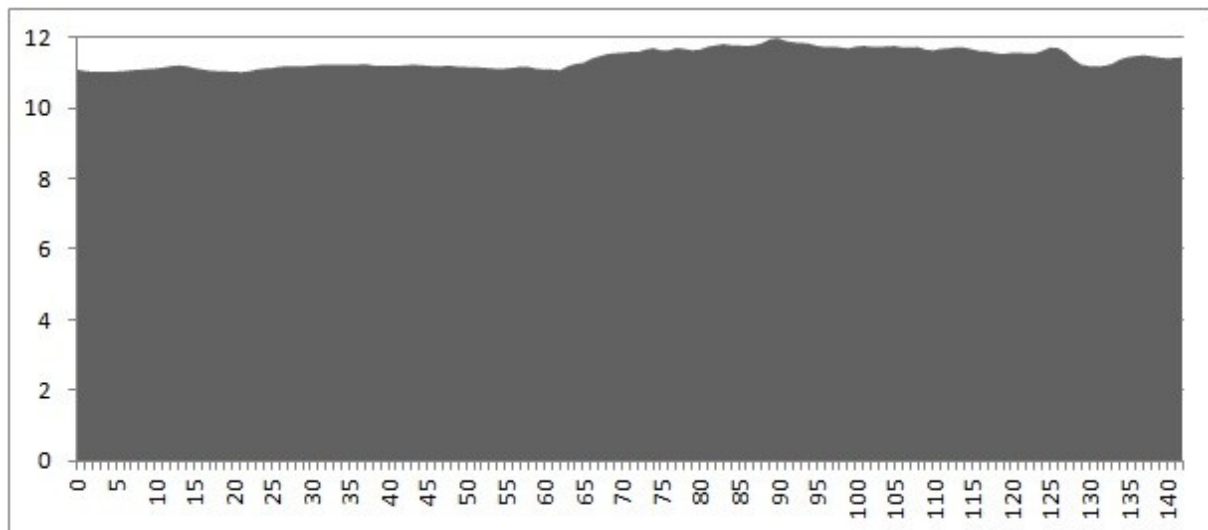

Fig. 8. Terreinprofiel A-B (zie fig. 7).

2.2.1.3. Geologische en bodemkundige situering

De Tertiaire bodem onder het projectgebied wordt gerekend tot de formatie van Kattendijk (Vroeg-Pliocene, ca. 5 miljoen jaar geleden), herkenbaar als groengrijs tot grijs fijn zand dat glauconiethoudend en plaatselijk kleihoudend is⁴.

⁴ Vectoriële versie van de Tertiaire geologische kaart, MVG-EWBL-ANRE (GIS-Vlaanderen).

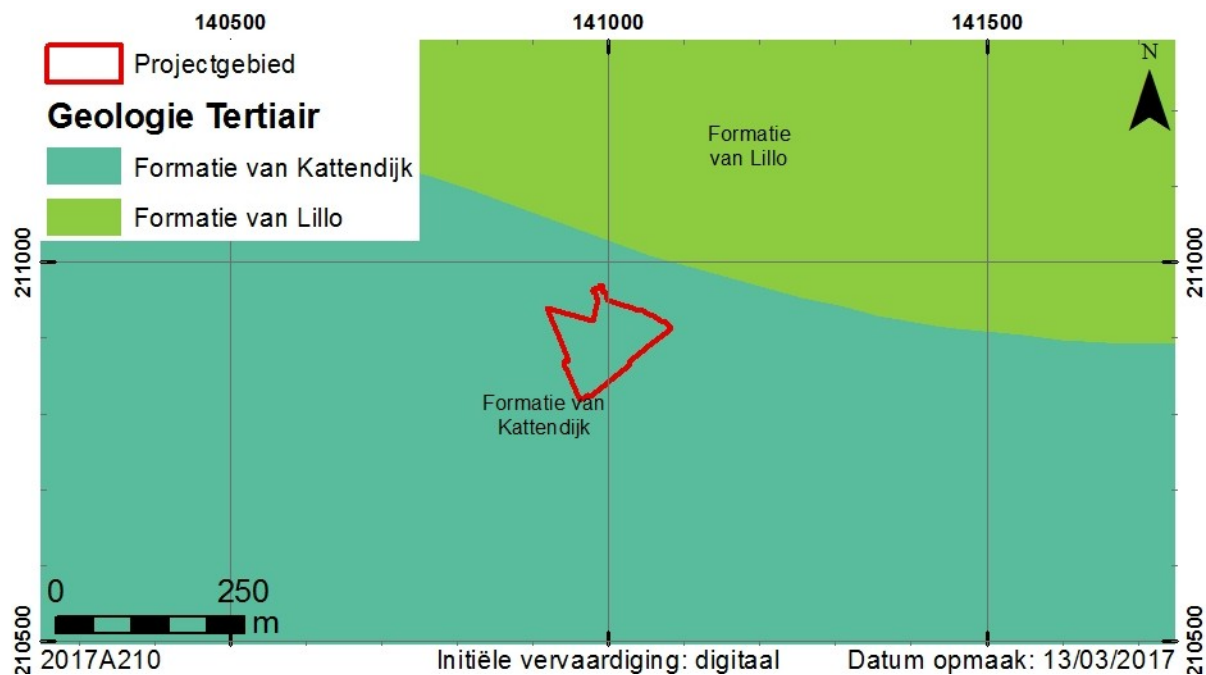

Fig. 9. Situering op de geologische kaart van het Tertiair (GDI-Vlaanderen 2002).

In het Quartair werd het Tertiaire landschap afgedekt door diachrone grindachtige, zandige hellingssedimenten. De Quartaire afzettingen zijn afkomstig van afspoeling of massabeweging onder normale of periglaciale omstandigheden. De lithologie is meestal nauw verwant met het substraat. Ter hoogte van het projectgebied gaat het om een eerder zandig facies (fig. 10-H). Lokaal verschillen deze sedimenten zeer weinig van het substraat, dit is vooral het geval met solifluxiepakketten van Tertiaire zanden die onder periglaciale omstandigheden verschoven zijn als deel van een opdooilaag. Hierbij kan vermenging met lokale erosieresten opgetreden zijn. Zeer lokaal kunnen ook grindachtige pakketjes voorkomen die tot enkele decimeters dik kunnen zijn.

De sedimenten zijn typerend voor het heuvel landschap van de Wase Cuesta en ontstonden door herwerking van zowel Tertiaire als Quartaire *in situ* sedimenten.⁵

⁵ Adams, Vermeire, De Moor et.al. 2002, 18.

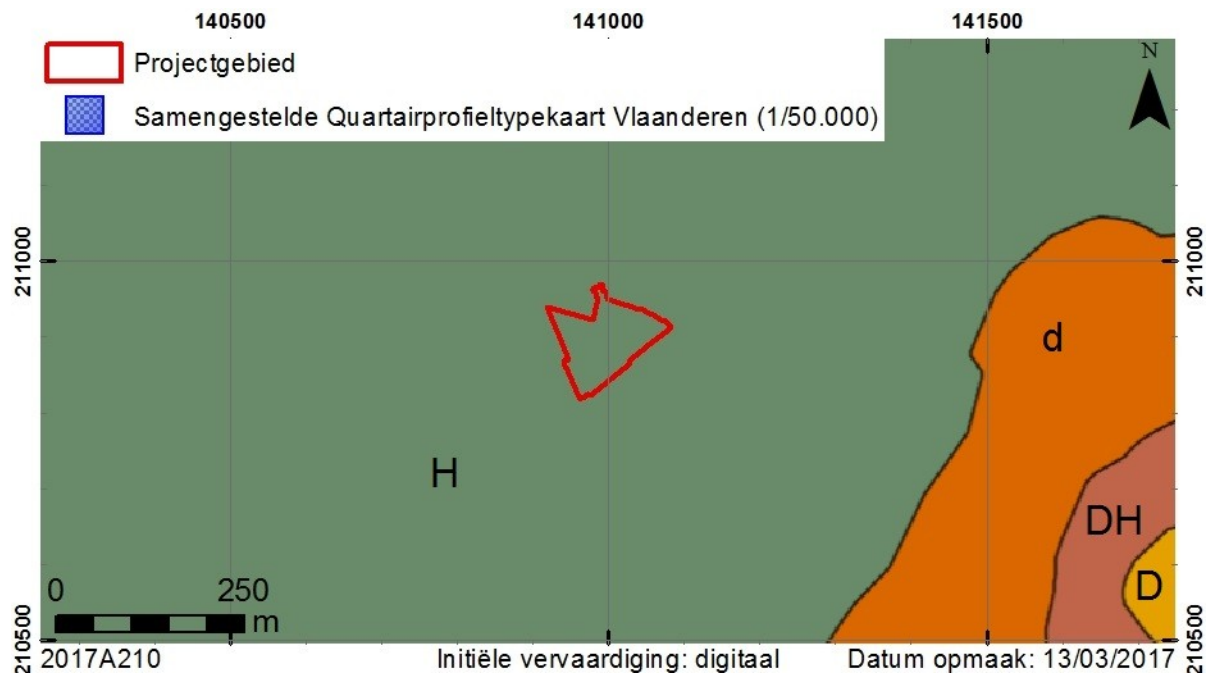

Fig. 10. Situering op de profieltypekaart van het Quartair (AGIV WMS).

Het projectgebied wordt gekenmerkt door droge zandgronden met een diepe antropogene humus A horizont (fig. 11-Zbm(g)). Deze droge plaggenbodem heeft een bouwlaag, donker grijsbruin heideplaggen. De humeuze A-horizont is minstens 60 cm dik en bevat meer dan 1% humus. Onder de Ap wordt meestal een bedolven verbrokkelde Podzol B aangetroffen. De roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120 cm.⁶

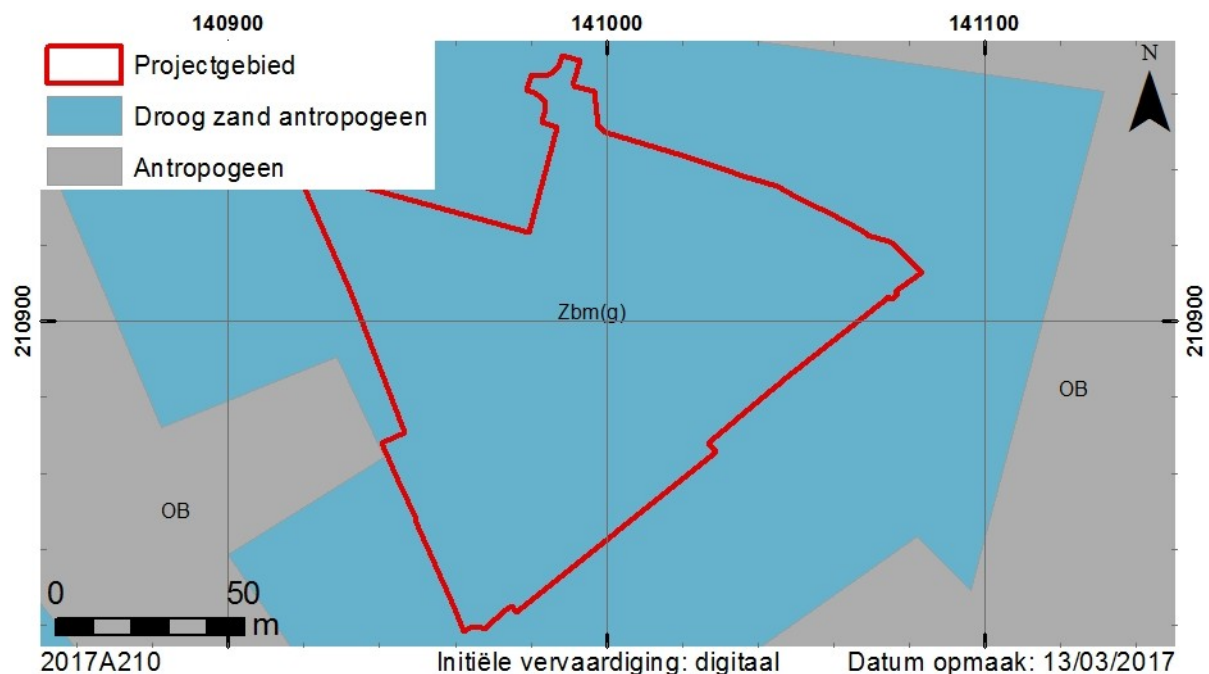

Fig. 11. Situering op de bodemkaart (GDI-Vlaanderen 2001).

⁶ Van Ranst & Sys 2000, 131.

Op de potentiële bodemerosiekaart is er geen informatie voorhanden wat betreft het projectgebied zelf. De potentiële bodemerosie van enkele percelen ten zuidwesten van het projectgebied staat aangeduid als verwaarloosbaar.

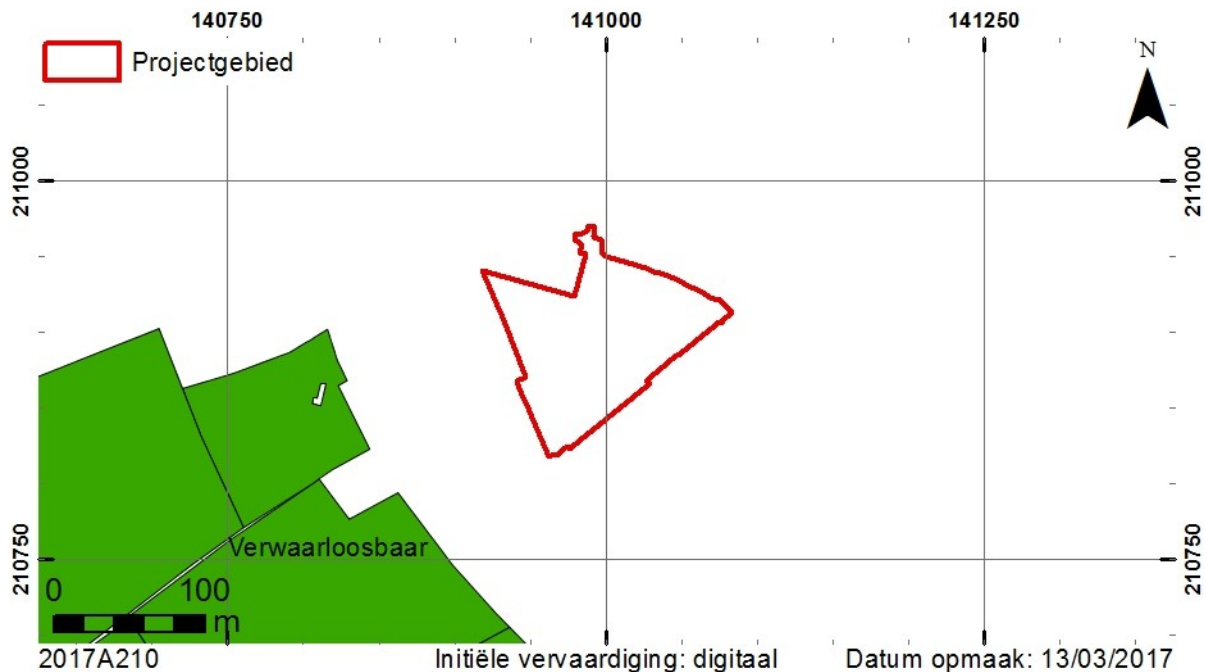

Fig. 12. Situering op de potentiële bodemerosiekaart (AGIV WMS).

2.2.1.4. Bodemkundige waarnemingen

In het kader van het bureauonderzoek werd geen landschappelijk (boor)onderzoek uitgevoerd.

2.2.2. Historische beschrijving

Beveren ontstond vermoedelijk in de vroege 12de eeuw. In 1120 werd voor het eerst melding gemaakt van een heer van Beveren, namelijk ‘Theodoricus de Beverna’ (Diederik I van Beveren). Deze was vermoedelijk de bouwer van de eerste fase van de Singelberg⁷ (ongeveer 2,5 km ten noorden van het projectgebied). Het is echter niet duidelijk waar het Land van Beveren of de heren van Beveren vandaan komen⁸.

Aangaande het projectgebied zelf zijn geen geschreven historische bronnen gekend. De oudste gedetailleerde kaart waarop het projectgebied voorkomt is de zogenoemde Ferrariskaart (1771-1778,). Op deze kaart is te zien dat het projectgebied in de 18de eeuw werd ingenomen door verschillende akkers. De akkers werden begrensd door heggen. Het huidige wegennet is reeds zichtbaar op deze kaart. Ook is de weg die het projectgebied doorsnijdt reeds aangeduid als wegel op de Ferrariskaart. Er is weinig bebouwing zichtbaar op

⁷ De Meulemeester & Bartholomieux 2007, 75.

⁸ Verelst 2007, 114.

de kaart en geen bebouwing in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied. Enkel aan de andere zijde van de Pastoor Steenssensstraat en aan de andere zijde van de Onze-Lieve-Vrouwstraat zijn er enkele gebouwen zichtbaar.

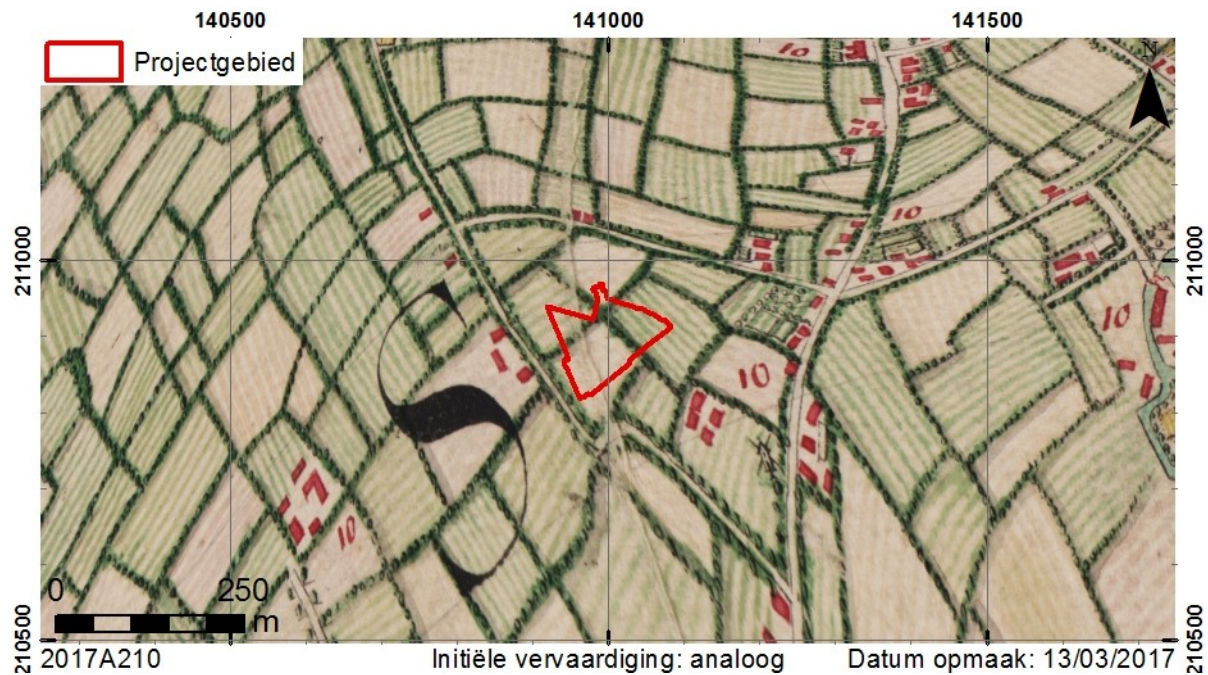

Fig. 13. Situering op de kaart van Ferraris (AGIV WMS).

De 19de-eeuwse kaarten, de Atlas der Buurtwegen en de kadasterkaart van Popp, tonen een gelijkaardig beeld. Ook hier is het projectgebied onbebouwd en waarschijnlijk in gebruik als landbouwgrond. De bebouwing op de 19de-eeuwse kaarten komt *grosso modo* overeen met wat was aangeduid op de Ferrariskaart.

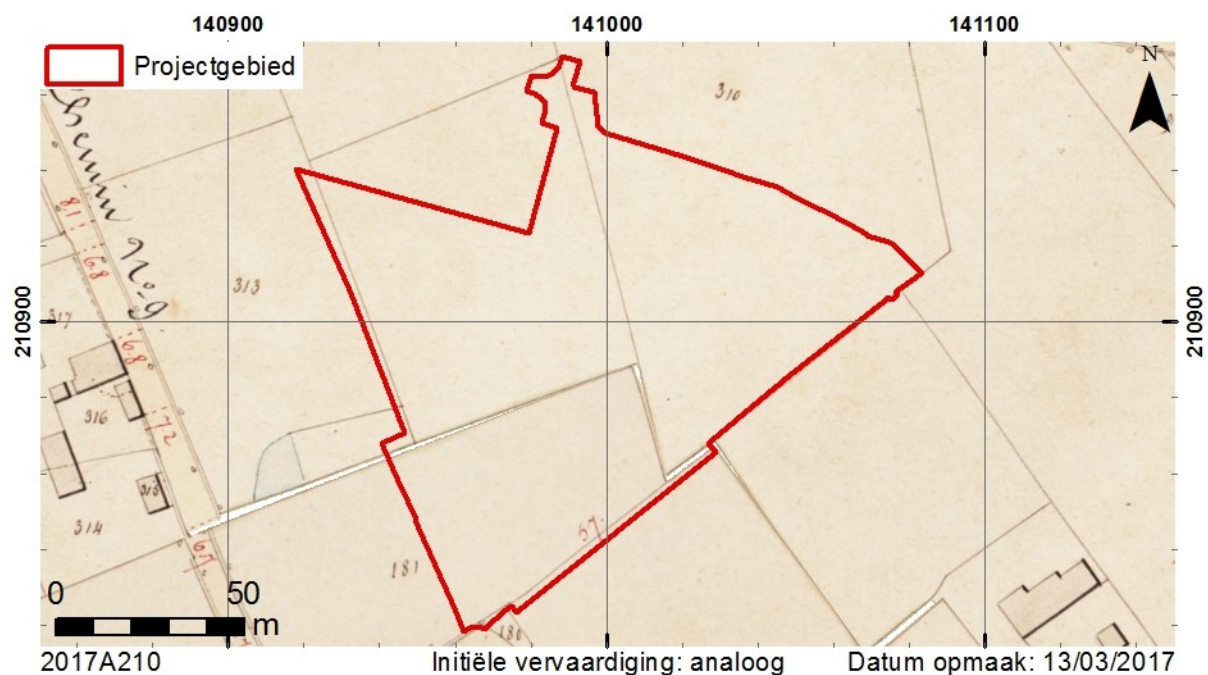

Fig. 14. Situering op de Atlas der Buurtwegen (AGIV WMS).

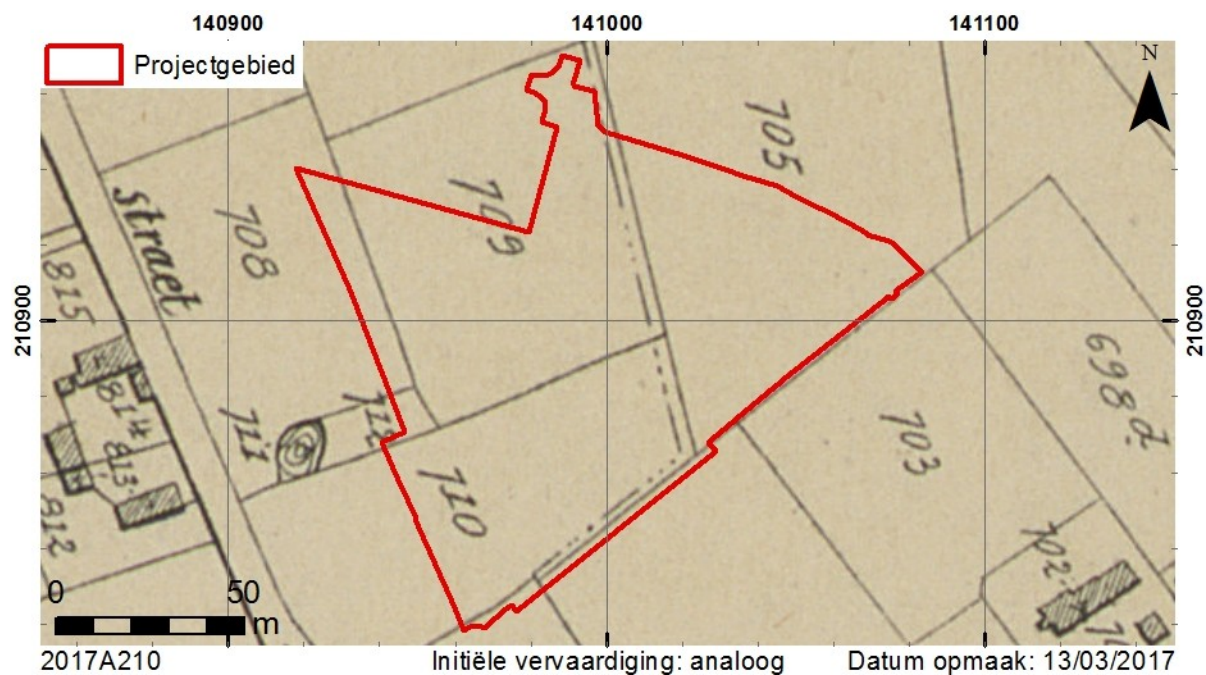

Fig. 15. Situering op de kadasterkaart van Popp (AGIV WMS).

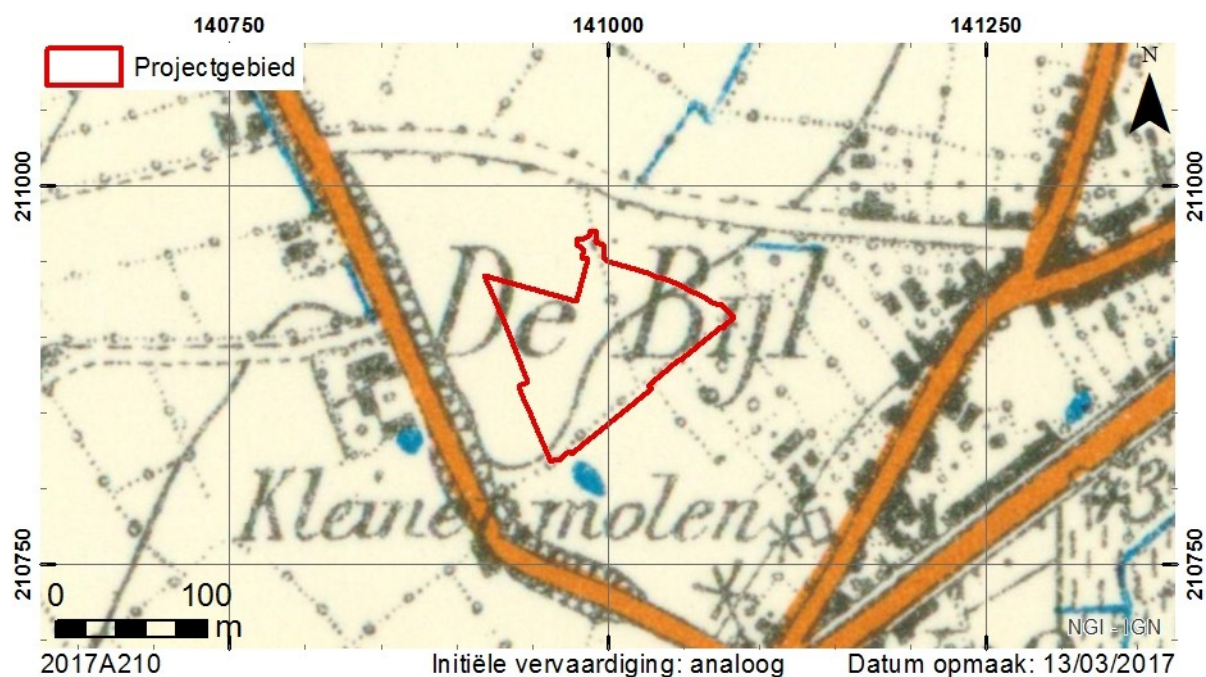

Fig. 16. Situering op de topografische kaart van 1939 (NGI - ArcGIS online).

Op basis van de topografische kaart van 1939 en luchtfoto's die genomen werden in de periode 1947-1954 kan vermoed worden dat de wegel doorheen het projectgebied tussen deze twee perioden werd aangelegd. Het is echter zeer waarschijnlijk dat de aanleg van de kerkwegel in verband staat met de oprichting van de Onze-Lieve-Vrouwekerk die in 1936 ingezegend werd⁹. Waarom de wegel, noch de kerk op de topografische kaart vermeld worden is niet duidelijk.

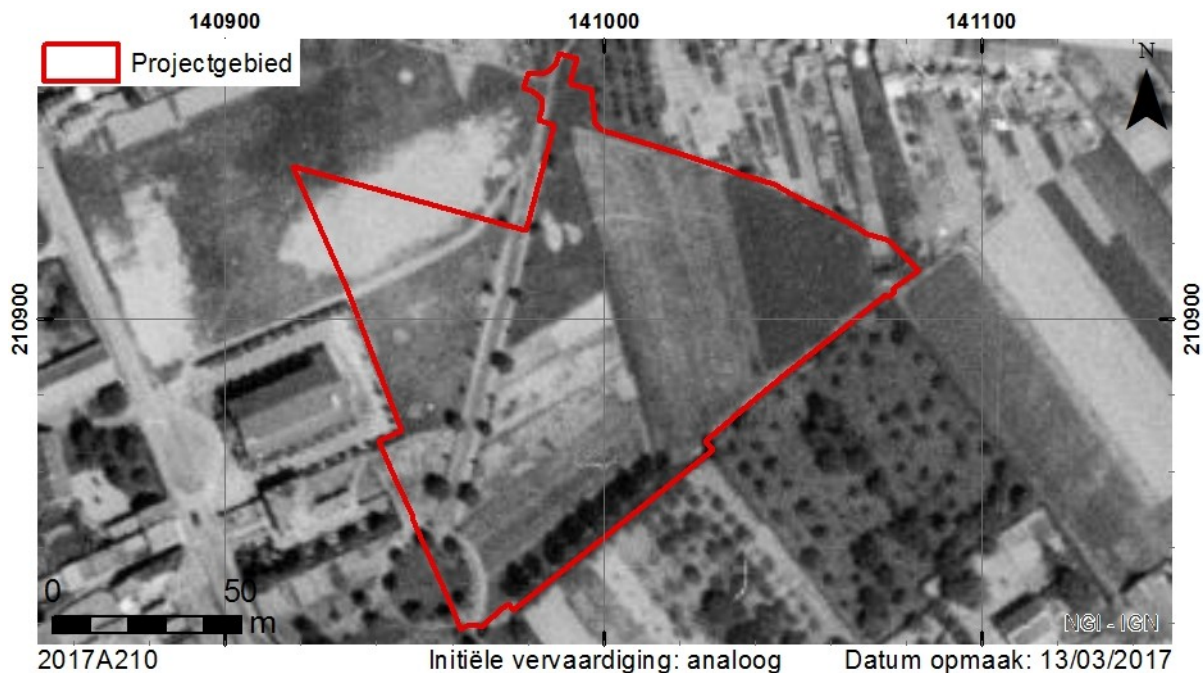

Fig. 17. Situering op een luchtfoto uit de periode 1947-1954 (NGI - ArcGIS online).

In 1957 kreeg “Parochiale werken O.L.Vr. van Bijstand” een vergunning (1957/47) voor het bouwen van een Chirolokaal langs de Kerkstraat achter de kerk. Hiervoor werd een dreef aangelegd die naar het gebouw zou leiden. Van de dreef zelf zijn geen plannen beschikbaar. Vermoedelijk heeft de aanleg hiervan slechts weinig impact gehad op de bodem. De dreef wordt wel – samen met de kerkwegel – weergegeven op de topografische kaart in 1969 (fig. 20).

Het Chirolokaal bestond uit een gelijkvloers, één verdieping en een zoldering van beperkte afmeting. Van op het gelijkvloers leidde een trap naar een terras dat uitkwam op het eerste verdiep. Onder het gebouw werd een kelder voorzien met een diepte van 1,90 m. Buiten de kelder werden een beerput van 1500 liter en een pompput voorzien. Het overige deel van het gebouw werd gefundeerd door middel van een strookfundering in steenslagbeton. Deze

⁹ <http://www.beveren.be/inwoners/vrije-tijd/toerisme/bezienswaardigheden/kerken>.

fundering ging minstens 65 cm diep en had een dikte van 45 cm. Buiten het gebouw werden de palen die het terras ondersteunden gefundeerd op palen van 60x60 cm.

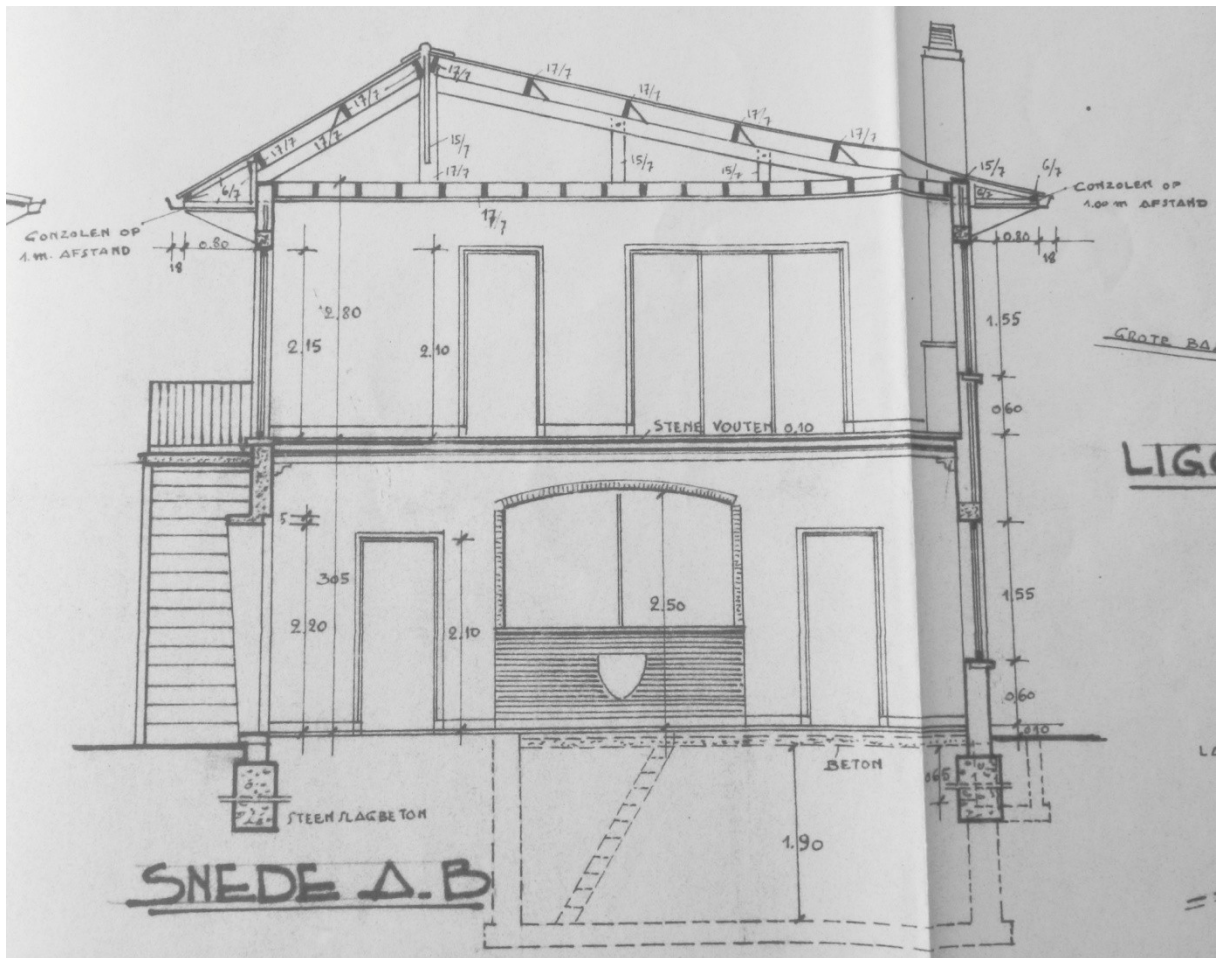

Fig. 18. Doorsnede van het Chirolokaal (Architect Georg Wijmeersch).

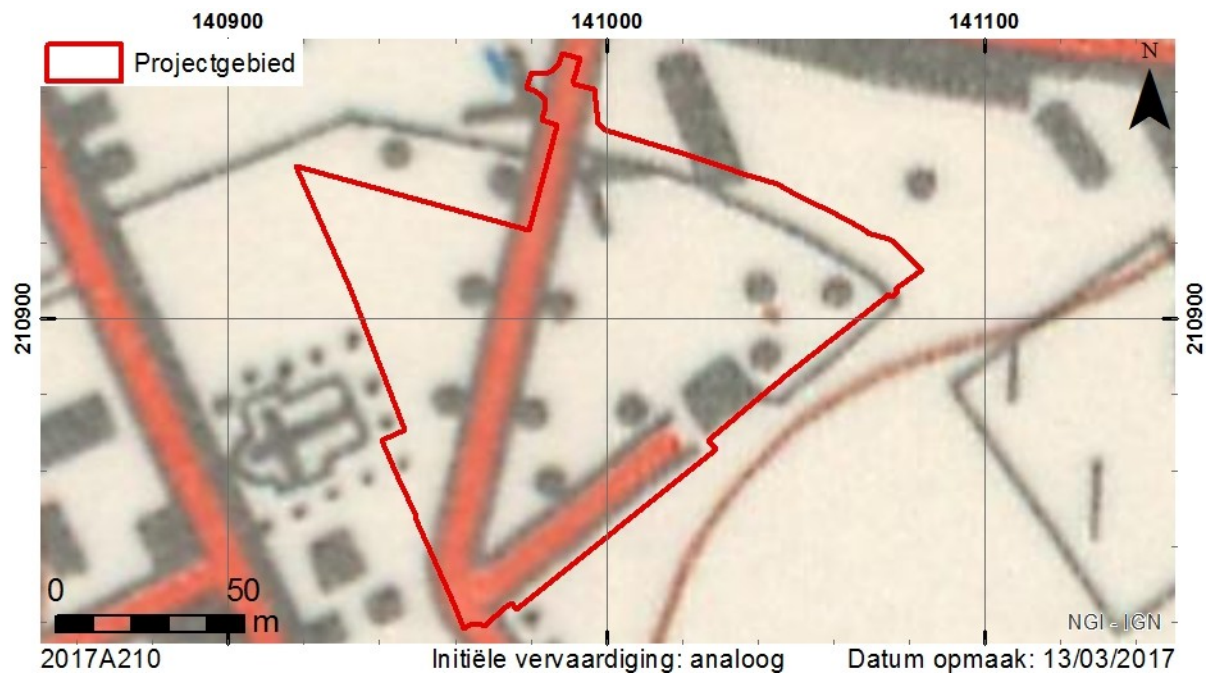

Fig. 20. Situering op de topografische kaart van 1969 (NGI - ArcGIS online).

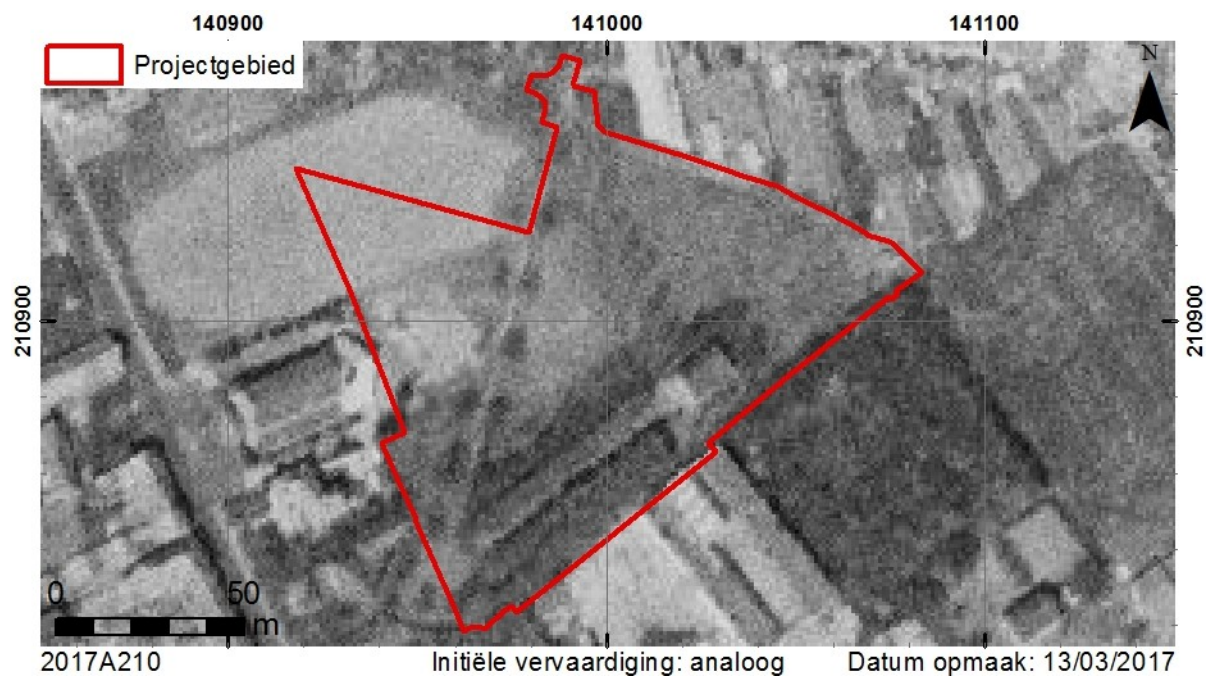

Fig. 21. Situering op een luchtfoto uit 1971 (AGIV WMS).

Na de bouw van het Chirolokaal werden geen stedenbouwkundige vergunningen meer verleend tot in 2004. Op basis van luchtfoto's kan echter wel vastgesteld worden dat het deel ten zuidoosten van de kerkwegel stilaan bebost werd.

Fig. 22. Situering op een luchtfoto genomen op 22-05-1988 (AGIV WMS).

In 2004 wenste de gemeente Beveren het gebied Congoken opnieuw in te richten, samen met de heraanleg van de Pastoor Steenssensstraat vanaf de O.L.Vrouwstraat tot de kerk (dossier 2004/560). Het betrof de zone die aansluit aan de noordwestelijke grens van het huidige projectgebied.

Bij de heraanleg werd eveneens het huidige projectgebied in beperkte mate aangepakt. Zo werd de kerkwegel heraangelegd als fietspad. Het fietspad zelf bestaat uit grijze beton met een dikte van 16 cm, deze steunt op een niet-continue steenslagfundering van 20 cm dikte (fig. 24). Aan de zijkanten werd het fietspad afgewerkt met 3 rijen mozaïekkasseien van 8x8x8 cm, gelegd op een ternair mengsel van 5 à 7 cm dik dat gefundeerd werd door een magerbetonfundering van 15 cm dikte.

Fig. 23. Ontwerp van het Congoken in 2004 (naar: Studiebureau Talboom).

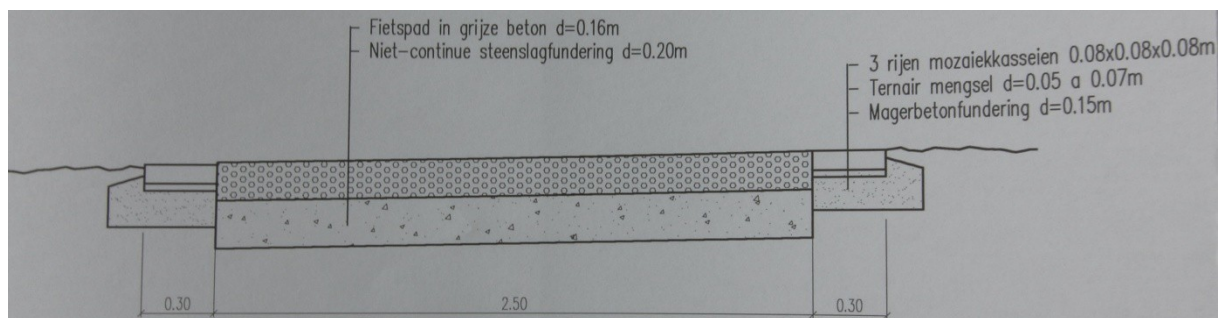

Fig. 24. Profiel van het fietspad dat aangelegd werd binnen het projectgebied (Studiebureau Talboom).

In 2006 verkreeg Interwaas de vergunning voor de oprichting van een woonproject (2006/674). Het betrof 16 eengezinswoningen, 4 appartementen, 2 commerciële ruimtes en 18 garages. Deze werden alle in de zone ten noordwesten van het huidige projectgebied gebouwd.

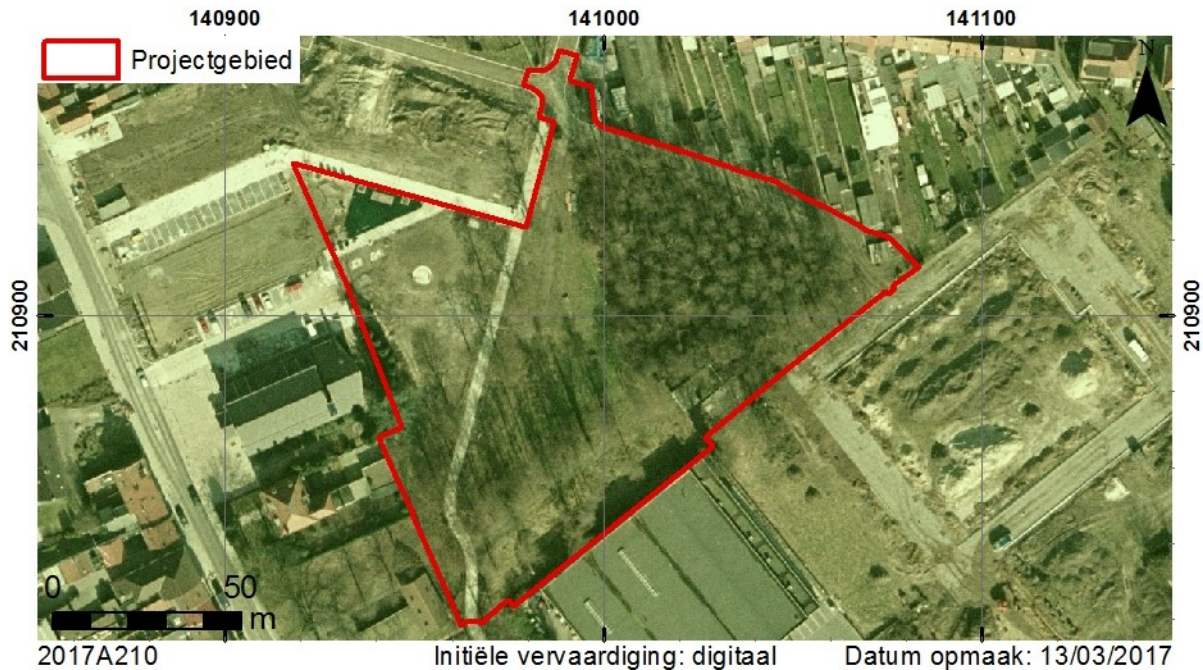

Fig. 25. Situering op een luchtfoto van 13-03-2006 (AGIV WMS).

Tussen 2009 en 2012 werd het Chirolokaal afgebroken. In 2014 werden alle solitaire bomen, samen met het gemengd bos, geveld en ontstronkt door de gemeente Beveren (dossier 2014/67).

Fig. 26. Situering op een luchtfoto uit 2016 (AGIV WMS).

2.2.3. Archeologisch kader

In de omgeving van het projectgebied zijn 2 archeologische sites aangetroffen. Ten noorden van het projectgebied zijn er bij een archeologische prospectie in 2011 aan de Meerminnendam (CAI 157165) sporen van een middeleeuwse nederzetting aangetroffen. Bij de opgraving (CAI 210260) later in datzelfde jaar zijn er twee verschillende erven met hoofd- en bijgebouwen, grachten, greppels en waterkuilen opgegraven.

Fig. 27. Situering op de CAI (GDI-Vlaanderen 2017b).

Ten oosten van het projectgebied bevindt zich het Hof ter Welle (CAI 31839), een site met walgracht die dateert uit de late middeleeuwen.

2.2.4. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Het projectgebied bevindt zich op de rug van de Wase Cuesta op droge zandgronden met een diepe antropogene humus A horizont. Uit historisch en cartografisch onderzoek is gebleken dat het projectgebied de laatste eeuwen niet bebouwd of verstoord is geweest. Gezien de waarschijnlijk zeer beperkte vatbaarheid voor erosie, is het zeer waarschijnlijk dat mogelijke archeologische sporen goed bewaard zijn gebleven.

2.2.5. Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

In de omgeving van het projectgebied bevinden er zich twee middeleeuwse sites; een volmiddeleeuwse nederzetting in het noorden en een laatmiddeleeuwse site met walgracht in het oosten. De bewaring van eventueel aanwezige archeologische sporen binnen het projectgebied, rekening houdend met de bodemopbouw, de lage erosiegevoeligheid en het gebrek aan recente verstoringen, is vermoedelijk zeer goed.

3. SAMENVATTING

Tussen de Pastoor Steenssensstraat en de Onze-Lieve-Vrouwstraat te Beveren zal de gemeente Beveren een nieuwe verkaveling realiseren. Hiervoor zal een verkavelingvergunning aangevraagd worden. Om de verkavelingvergunning te kunnen verkrijgen is een archeologienota nodig. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 11392,12 m². In het kader van het bureauonderzoek werd informatie verzameld over de bewoningsgeschiedenis, landschapshistoriek, de topografie, de geologie, het bodemgebruik, de vegetatie, de aanwezige erfgoedwaarden en de historische ingrepen. Het projectgebied is momenteel onbebouwd en volgens de historische en cartografische gegevens was het projectgebied de laatste eeuwen in gebruik als landbouwgrond.

Het projectgebied bevindt zich op de rug van de Wase Cuesta en wordt gekenmerkt door droge zandgronden met diepe antropogene humus A horizont. De bodemerosie binnen het projectgebied is niet bekend maar in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied staat de erosiegevoeligheid aangegeven als verwaarloosbaar. De bewaring van potentieel archeologisch erfgoed is vermoedelijk goed. In de omgeving van het projectgebied zijn er twee middeleeuwse sites aangetroffen.

De geografische, historische en archeologische gegevens wijzen op een mogelijkheid tot aanwezigheid van archeologisch erfgoed dat mogelijk goed bewaard kan zijn. Om de aanwezigheid hiervan vast te stellen is verder onderzoek noodzakelijk. Concreet gaat het om een prospectie met ingreep in de bodem. Deze prospectie dient uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code Goede Praktijk. Concreet betekent dit dat er een minimale dekking van 12,5% moet bereikt worden door middel van sleuven en kijkvensters.

De vraagstelling voor het vervolgonderzoek is gericht op het waarden van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Bij de prospectie dienen eventueel aanwezige archeologische sporen opgespoord en geëvalueerd te worden. Op basis hiervan dienen zones aangeduid te worden die al dan niet in aanmerking komen voor een vlakdekkend onderzoek.

4. BIBLIOGRAFIE

4.1. GERAADPLEEGDE LITERATUUR

ADAMS R., VERMEIRE S., DE MOOR G. ET AL. 2002: *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart: kaartblad 15, Antwerpen, Gent.*

DE MEULEMEESTER J. & BARTHOLOMIEUX B. 2007: Archeologie van het Singelbergkasteel. In: Wilssens M.-A., Bartholomieux B., de Kraker A. et al. (red.), *Singelberg: Het kasteel & het Land van Beveren*, Tielt, pp. 70-93.

JACOBS P., POLFLIET T., DE CEUKELAIRE M. ET.AL. 2010: *Toelichting bij de geologische kaart van België, Vlaams gewest: kaartblad (15) Antwerpen, Gent.*

S.N. s.d.: *Onze-Lieve-Vrouwekerk*, <http://www.beveren.be/inwoners/vrije-tijd/toerisme/bezienswaardigheden/kerken>, geraadpleegd op 14/03/2017.

VAN RANST E. & SYS C. 2000: *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Gent.

VERELST D. 2007: Singelberg, van kasteel naar legende. In: Wilssens M.-A., Bartholomieux B., de Kraker A. et al. (red.), *Singelberg: Het kasteel & het Land van Beveren*, Tielt, pp. 112-151.

4.2. CARTOGRAFISCHE EN ICONOGRAFISCHE BRONNEN

GDI-VLAANDEREN 2001: *Vectoriële versie van de Bodemkaart* [shapefile], AGIV, IWT, Laboratorium voor Bodemkunde van de Universiteit Gent (GIS-Vlaanderen).

GDI-VLAANDEREN 2002: *Vectoriële versie van de Tertiaire geologische kaart* [shapefile], MVG-EWBL-ANRE (GIS-Vlaanderen).

GDI-VLAANDEREN 2016: *Digitaal hoogtemodel van Vlaanderen II* [shapefile], MOW-Afd WL, VMM-Afd Water en AGIV.

GDI-VLAANDEREN 2017a: *Apd GRB* [shapefile].

GDI-VLAANDEREN 2017b: *Centrale Archeologische Inventaris (CAI)* [shapefile]

5. BIJLAGEN

- Lijst van plannen, kaarten en plattegronden